Akṣi-upaniṣad
(Învățătura Soarelui)

Textul original fiind însoțit de comentarii
(Upaniṣadbrahmayogin, Śaṁkara, Raṅgarāmānuja,
Nityānandāśrama, Rāmānanda & Gopālānanda Svāmin)

Tălmăcire din sanskrită de
Vlad Șovărel

București
21 iunie 2025

Cuprins

Akṣi-upaniṣad

Invocație[1]

ॐ सह नाववतु। सह नौ भुनक्तु। सह वीर्यं करवावहै।
तेजस्विनावधीतमस्तु मा विद्विषावहै॥
ॐ शान्तिः शान्तिः शान्तिः॥
हरिः ॐ॥

Protejează-ne pe amândoi deopotrivă!
Hrănește-ne pe amândoi deopotrivă!
Împreună să făptuim cu vigoare![2]
Fie ca ceea ce am obținut să fie strălucitor (*tejasvin*) –
Să nu fim nicicum ostili!

OṀ – pace, pace, pace!
Hari OṀ!

1 *V. TaiUp* II.1.
2 Var.: „Împreună să facem putere/energie (*vīrya*)".

I
Știința vizionară
(*cākṣuṣmatī-vidyā*)

अथ ह सांकृतिर्भगवानादित्यलोकं जगाम।
तमादित्यं नत्वा चाक्षुष्मतीविद्यया तमस्तुवत्॥ १ ॥

1. Cu siguranță, acum, Sāṁkṛti
A mers în lumea gloriosului Soare (Āditya).
Închinându-se lui Āditya,
L-a elogiat prin „știința vizionară” (*cākṣuṣmatī-vidyā*):

Upaniṣadbrahmayogin:[1]

यत्सप्तभूमिकाविद्यावेद्यानन्दकळेबरम्।
१ विकळेबरकैवल्यरामचन्द्रपदं भजे॥
इह खलु कृष्णयजुर्वेदप्रविभक्तेयमक्ष्युपनिषच्चाक्षुष्मतीविद्याप्रकटनपूर्वकं सप्तभूमिकाविभातपरमाक्षरपर्यवसन्ना विजयते। अस्याः स्वल्पग्रन्थतो विवरणमारभ्यते। सांकृत्यादित्यप्रश्नप्रतिवचनरूपेयमाख्यायिका विद्यास्तुत्यर्था। आख्यायिकामवतारयति – अथेति। अथ स्वातिरिक्तप्रपञ्चनैराश्यानन्तरमादित्यमण्डलासनादित्यं प्रणिपत्य अथ चाक्षुष्मतीविद्यया स्तुतवानित्यर्थः।
Venerez piciorul lui Rāmacandra –
Cel eliberat (*kaivalya*) și netrupesc (*vikalevara*),
Întrupare (*kalevara*) a beatitudinii (*ānanda*)
Cunoașterii științei (*vidyā*) celor șapte etape ale acestei [*yoga*].

Aici, desigur, această *Akṣi-upaniṣad* este parte componentă din *Kṛṣṇa-yajur-veda*; mai întâi este scoaterea la lumină a „științei vizionare” (*cākṣuṣmatī-vidyā*), iar în final este cucerită suprema stare nepieritoare (*paramākṣara*)[2] prin manifestarea celor șapte etape [în *yoga*]. La acest scurt tratat este început un comentariu. Această scurtă narațiune sub forma dialogului (întrebări & răspunsuri) dintre Sāṁkṛti și Āditya are scopul de a preaslăvi știința (*vidyā*).
‹Cu siguranță acum›: adică începe scurta narațiune. Astfel, după ce s-a prosternat lui Āditya care se află în discul solar (*āditya-maṇḍala*) – [spirit] compact lipsit total de orice dorință/așteptare cu privire la universul/manifestarea (*prapañca*) ce este „diferită de sine” (*svātirikta*) – a fost elogiat prin „știința vizionară” (*cākṣuṣmatī-vidyā*) – acesta este înțelesul.

ॐ नमो भगवते श्रीसूर्यायाक्षितेजसे नमः। ॐ खेचराय नमः। ॐ महासेनाय नमः। ॐ तमसे नमः। ॐ रजसे नमः। ॐ सत्त्वाय नमः॥ २॥

2. — „OṀ – închinare venerabilului domn Sūrya!
Puterii/strălucirii (*tejas*) ochiului (*akṣi*) închinare!
OṀ – închinare Călătorului Ceresc!
OṀ – închinare Domnului oștirilor [celeste]!

---
१ विकळेबरकैवल्यम्॥

---
1 Upaniṣadbrahmayogin/Rāmachandrendra Sarasvati (sec. XIX e.n.) – ascet (*saṁnyāsin*) și învățător al tradiției Advaita-vedānta, fiind singurul comentator al celor 108 *Upaniṣade* principale.

2 Var.: „în suprema silabă (*paramākṣara* – *i.e.* OṀ)”.

OṀ – închinare Întunericului/Obscurării (*tamas*[1])!
OṀ – închinare Energiei/Activității (*rajas*)!
OṀ – închinare Ființei/Purității (*sattva*)!

UPANIṢADBRAHMAYOGIN:

केयं चाक्षुष्मतीविद्येत्यत आह – ओमिति। हे आदित्य अक्षितेजसे तुभ्यं नमोऽस्तु॥२॥
‹OṀ›: spune din acest moment care este această „știință vizionară" (*cākṣuṣmatī-vidyā*). „Hei, Āditya – putere/strălucire (*tejas*) a ochiului (*akṣi*) – ție să-ți fie închinarea!"

ॐ असतो मा सद्गमय। तमसो मा ज्योतिर्गमय। मृत्योर्माऽमृतं गमय॥३॥

3. OṀ
Du-mă din Ne-ființă întru Ființă!
Du-mă din Întuneric întru Lumină!
Du-mă din Moarte întru Ne-murire![2]

ŚAṀKARA (*BāUp* I.3.28):[3]

एतानि तानि यजूंषि।[१] असतो मा सद्गमय तमसो मा ज्योतिर्गमय मृत्योर्माऽमृतं गमयेति। मन्त्राणामर्थस्तिरोहितो भवतीति स्वयमेव व्याचष्टे ब्राह्मणं मन्त्रार्थम्। स मन्त्रो यदाह यदुक्तवान्कोऽसावर्थ[२] इत्युच्यते। असतो मा सद्गमयेति। मृत्युर्वाऽसत्स्वाभाविककर्मविज्ञाने मृत्युरित्युच्येते[३]। असदत्यन्ताधोभावहेतुत्वात्। सदमृतं सच्छास्त्रीयकर्मविज्ञाने[४] अमरणहेतुत्वादमृतम्। तस्मादसतोऽसत्कर्मणोऽज्ञानाच्च मा मां[५] सच्छास्त्रीयकर्मविज्ञाने गमय देवभावसाधनात्मभावमापादयेत्यर्थः। तत्र वाक्यार्थमाह – अमृतं मा कुर्वित्येवैतदाहेति। तथा तमसो मा ज्योतिर्गमयेति। मृत्युर्वै तमः सर्वं ह्यज्ञानमावरणात्मकत्वात्तमस्तदेव च मरणहेतुत्वान्मृत्युः। ज्योतिरमृतं पूर्वोक्तविपरीतं दैवं स्वरूपम्[६]। प्रकाशात्मकत्वाज्ज्ञानं[७] ज्योतिस्तदेवामृतमविनाशात्मकत्वात्तस्मात्तमसो[८] मा ज्योतिर्गमयेति। पूर्ववन्मृत्योर्माऽमृतं गमयेत्यादि। अमृतं मा कुर्वित्येवैतदाह। दैवं प्राजापत्यं फलभावमापादयेत्यर्थः। पूर्वो[९] मन्त्रोऽसाधनस्वभावात्साधनभावमापादयेति[१०]। द्वितीयस्तु साधनभावादप्यज्ञानरूपात्साध्यभावमापादयेति[११]। मृत्योर्माऽमृतं गमयेति पूर्वयोरेव मन्त्रयोः समुच्चितोऽर्थस्तृतीयेन मन्त्रेणोच्यत इति प्रसिद्धार्थतैव।[१२] नात्र तृतीये मन्त्रे तिरोहितमन्तर्हितमिवार्थरूपं पूर्वयोरिव मन्त्रयोरस्ति यथाश्रुत एवार्थः॥

Toate acestea sunt [formule] *yajus*:
‹Du-mă din Ne-ființă întru Ființă!
Du-mă din Întuneric întru Lumină!
Du-mă din Moarte întru Ne-murire!›
Sensul formulelor (*mantra*) este ascuns, de aceea sensul formulelor *Brāhmaṇa* este explicat prin sine.
Spune ‹Du-mă din Ne-ființă întru Ființă!› – care este acel sens declarat prin aceasta [când] a spus această *mantra*? Moartea (*mṛtyu*) este Ne-ființa (*asat*) – acțiunea și cunoașterea (*karman|vijñāna*) care rezultă în mod natural este numită Moarte, iar din cauza stării peste măsură de inferioară este [numită] Ne-ființă. Ne-murirea (*amṛta*) este Ființa (*sat*) – acțiunea și cunoașterea (*karman|vijñāna*) care sunt conforme

---

[१]यजुर्मन्त्राणामनियतपादाक्षरत्वात्॥ [२]अस्यार्थ॥ [३]उच्यते॥ [४]०विज्ञानः॥ [५]तस्मादसतो मा मां कर्मणो ज्ञानाच्च॥ [६]०विपरीतदैवस्वरूपम्॥ [७]०आत्मकत्वाज्ञानम्॥ [८]०आत्मलत्वात्तमसः॥ [९]पूर्व०॥ [१०]आपादयति॥ [११]आपादयति॥ [१२]०अर्थतयैव नात्र॥

---

1 *GoB* 18: „Soarele ar trebui conceput ca fiind cea mai întunecată noapte".
2 *V. BāUp* I.3.28.
3 [Ādi] Śaṁkara/Śaṁkarācārya (sec. VIII e.n.) – filosof și învățător al tradiției Advaita-vedānta.

cu sfintele scripturi (*sat-śāstra*) este [numită] Ne-murire (*amṛta*) deoarece este cauza ne-muririi (*amaraṇa*). De aceea ‹din Ne-ființă (*asat*)›, adică „din acțiunea ne-corectă (*asat-karman*) și din ne-cunoaștere (*ajñāna*)", ‹du-mă întru Ființă (*sat*)›, adică „întru acțiunea și cunoașterea (*karman|vijñāna*) care sunt conforme cu scripturile", [*i.e.*] „Fă să fie ca natura sinelui (*ātma-bhāva*) să dobândească pe deplin starea divină (*deva-bhāva*)!" – astfel este înțelesul. Acolo a spus sensul afirmației „Fă-mă Ne-muritor!" – exact asta a spus.

Apoi ‹Du-mă din Întuneric întru Lumină!› Moartea (*mṛtyu*) este cu adevărat Întunericul (*tamas*) – totul fiind ne-cunoaștere (*ajñāna*) din cauza naturii de a acoperi (*āvaraṇa*), iar Întunericul (*tamas*) fiind acesta este [numit] Moarte (*mṛtyu*) deoarece este cauza morții (*maraṇa*). Lumina (*jyotis*) este Ne-murirea (*amṛta*), opusul a ceea ce s-a spus mai înainte, a cărei proprie natură este divină (*daiva*). Deoarece este de natura luminozității (*prakāśa*), cunoașterea (*jñāna*) este Lumina (*jyotis*), iar datorită naturii [sale] ne-pieritoare aceasta este însăși Ne-murirea – de aceea ‹Du-mă din Întuneric întru Lumină!›

Așa cum [s-a spus] anterior ‹Du-mă din Moarte întru Ne-murire!› etc. „Fă-mă ne-muritor!" – desigur, asta a spus. „Fă ca starea ce rezultă să fie cea divină a lui Prajāpati[1]!" – astfel este înțelesul. Prima *mantra*: „Fă ca propria stare ne-eficientă (*asādhana*) să fie o stare eficientă (*sādhana*)!" A doua [*mantra*]: „Fă ca starea eficientă care este de natura ne-cunoașterii (*ajñāna*) să fie o starea de realizare (*sādhya*)!" ‹Du-mă din Moarte întru Ne-murire!›: sensul cumulat al celor [două] *mantra* anterioare este spus prin cea de-a treia *mantra* – astfel este cu adevărat sensul consacrat. Nu există aici, în a treia *mantra*, ceva ca și cum ar fi ascuns [„dincolo de"] (*tirohita*) [ori] ascuns [„în lăuntru"] (*antarhita*), precum în cele două *mantra* anterioare – sensul este exact așa cum a fost auzit.

UPANIṢADBRAHMAYOGIN (*BāUp* 1.3.28):

मन्त्रो मौनं जपकर्म चेत्येतानि तानि यजूंषि। असतो मा सद्गमय। तमसो मा ज्योतिर्गमय। मृत्योर्माऽमृतं गमयेति। मन्त्रत्रयार्थस्य तिरोहितवद्भानात्स मन्त्रो यदाह तदर्थं ब्राह्मणं व्याचष्टे – मृत्युरिति। स्वाभाविककर्मज्ञानाश्रयो मृत्युरसत्। तस्यैवाधोगतिहेतुत्वात्। असत्त्वं सच्छास्त्रीयधर्मविज्ञानाश्रयममृतं सदमरणहेतुत्वात्। तस्मादसतः कर्मणोऽज्ञानाच्छास्त्रीयकर्मविज्ञाने गमय देवभावसाधनात्मभावमापादयेति। वाक्यार्थस्त्वमृतं मां कुर्वित्येवैतदाहेति। तथा तमसो मा ज्योतिर्गमयेत्यत्र मृत्युर्वै तमः। तस्य स्वाज्ञानावृतिरूपत्वेन मरणहेतुत्वात्तमसो मृत्युत्वम्। ज्योतिरमृतं देवतारूपस्य ज्योतिस्स्वरूपत्वेनामृतस्वरूपत्वात्। तमसो मा ज्योतिर्गमयेति पूर्ववत्। मृत्योर्माऽमृतं गमयेति। अमृतममृत्युं मा मां कुर्वित्येवैतदाह। फलभूतप्राजापत्यभावमापादयेत्यर्थः। पूर्वमन्त्रः साधनपरः। द्वितीयः साध्यपरः। तृतीयः तयोः समुच्चयपरः॥

Mantra, tăcerea (*mauna*) și acțiunea repetării (*japa*) [formulelor] – acestea sunt acele [formule] *yajus*:

‹Du-mă din Ne-ființă întru Ființă!
Du-mă din Întuneric întru Lumină!
Du-mă din Moarte întru Ne-murire!›

‹Moarte› etc.: sensul acesteia – a ceea ce a fost spus, [*i.e.*] această *mantra* – deoarece apare ca și cum ar fi ascuns [„dincolo de"] (*tirohita*) sensul celor trei *mantra*, este explicat de către *Brāhmaṇa*. Moartea (*mṛtyu*) este ne-ființă (*asat*), are drept suport

1 Prajāpati – „domnul creaturilor", creator (Viṣṇu, Śiva, cei 10 domni creați de Brahmā etc.).

acțiunea și cunoașterea (*karman|jñāna*) care rezultă în mod natural – desigur, deoarece este cauza decăderii acestuia. [Datorită] ne-ființării (*asattva*) suportului cunoașteri legilor (*dharma-vijñāna*) din sfintele scripturi (*sat-śāstra*), Ne-murirea este Ființa (*sat*) deoarece este cauza ne-muririi. De aceea, „‹din Ne-ființă› (*asat*), adică din acțiune și ne-cunoaștere (*karman|ajñāna*), ‹du-mă› către acțiunea și cunoașterea (*karman|vijñāna*) care sunt conforme cu scripturile!”, „Fă să fie ca starea sinelui (*ātma-bhāva*) să dobândească pe deplin starea divină (*deva-bhāva*)!” Sensul afirmației este „Fă-mă Ne-muritor!” – exact asta a spus. Astfel, **Du-mă din Întuneric întru Lumină!›** – aici Moartea este, desigur, Întunericul. Starea de moarte (*mṛtyutva*) este a Întunericului (*tamas*) deoarece este cauza morții (*maraṇa*) acestuia prin natura ne-cunoașterii de sine de a acoperi (*āvṛti*). Lumina (*jyotis*) este Ne-murirea (*amṛta*), datorită esenței ne-muririi prin esența luminii naturii divinului (*devatā*). Așa cum a fost spus ‹Du-mă din Întuneric întru Lumină!›, la fel și cu ‹Du-mă din Moarte întru Ne-murire!› Ne-murire (*amṛta*): „Fă-mă ne-muritor!” – exact asta a spus. Fă ca starea lui Prajāpati să fie drept rezultat! – astfel este înțelesul. Prima *mantra* este cu privire la mijloace/cale (*sādhana*), a doua este cu privire la ceea ce este de dobândit (*sādhya*), iar a treia este cu privire la cumularea [sensului] celor două [anterioare].

Upaniṣadbrahmayogin (*AkUp*):

त्वं मा मामसतः स्वातिरिक्तादुद्धृत्य स्वमात्रावस्थानलक्षणं सद्गमय। तथा तमसः स्वाज्ञानान्मा मामुद्धृत्य ज्योतिः स्वज्ञानं गमय। तथा स्वनिष्ठप्रमादरूपान्मृत्योः मा मामुद्धृत्य स्वनिष्ठाफलरूपममृतं विकळेवरकैवल्यं गमय॥
Tu pe mine, scoțându-mă ‹din Ne-ființa› (*asat*) care este „diferită de sine” (*svātirikta*), ‹du-mă întru Ființa› (*sat*) caracterizată de prezența/așezarea doar în sine. La fel, scoțându-mă ‹din Întunericul› (*tamas*) care este necunoașterea de sine (*sva-ajñāna*), ‹du-mă întru Lumina› (*jyotis*) care este cunoașterea de sine (*jñāna*). La fel, scoțându-mă ‹din Moartea› (*mṛtyu*) care este de natura nebuniei/confuziei (*pramāda*) ce se află în sine, ‹du-mă întru Ne-murirea› (*amṛta*) care este de natura ne-rezultatului (*aphala*) ce se află în sine, netrupească eliberare (*vikaḷevara-kaivalya*).

Raṅgarāmānuja (*BāUp* I.3.28):[1]

यजूंषि पठति – असतो मा सद्गमय तमसो मा ज्योतिर्गमय मृत्योर्माऽमृतं गमयेति। एतानि यजूंषि स्वयमेव व्याचष्टे – स यदाहाऽसतो मा सद्गमयेति मृत्युर्वाऽसतसदमृतं मृत्योर्माऽमृतं गमयामृतं मा कुर्वित्येवैतदाह। माऽसतः सद्गमय = मां मृत्योरमृतं कुरु। मृत्योः संसारादुद्धृत्यामृतं कुर्वित्यर्थः। स यदाहाऽनेन मन्त्रेण यतप्रतिपाद्यमाह तदमृतं मा कुर्वित्येतदाहेत्यन्वयः[१]। एवमुत्तरत्रापि द्रष्टव्यम्। मृत्योर्माऽमृतं गमयेति नात्र तिरोहितमिवास्ति। तृतीयपर्यायः स्पष्टार्थ इत्यर्थः॥
Recită [formule] *yajus*:
‹Du-mă din Ne-ființă întru Ființă!
Du-mă din Întuneric întru Lumină!
Du-mă din Moarte întru Ne-murire!›
El însuși explică aceste formule (*yajus*) atunci când a spus ‹Du-mă din Ne-ființă întru Ființă!› Moartea (*mṛtyu*) este Ne-ființa (*asat*), Ființa (*sat*) este Ne-murire (*amṛta*).

१ अर्थः ॥

1 Raṅgarāmānuja (sec. XVII e.n.) – ascet (*saṁnyāsin*) și învățător al tradiției Viśiṣṭa-advaita-vedānta.

‹Du-mă din Moarte întru Ne-murire!› – „Fă-mă nemuritor!” – desigur asta a spus.
‹Du-mă din Ne-ființă întru Ființă!› = „Din moarte fă-mă Ne-muritor!” „Salvează[-mă] din Moarte, adică din *saṁsāra*, și fă[-mă] Ne-muritor!” – astfel este înțelesul. El a spus astfel: prin această formulă (*mantra*) a spus ceea ce trebuie explicat, anume „Fă-mă Ne-muritor!”, asta a spus – aceasta este conexiunea [logică]. De asemenea, astfel trebuie văzut și mai departe.
‹Du-mă din Moarte întru Ne-murire!›: aici nu este nimic ca și cum ar fi ascuns, [*i.e.*] a treia formulă (*paryāya*)[1] are un sens clar – astfel este înțelesul.

NITYĀNANDĀŚRAMA (*BāUp* I.3.28):

एतानि कानीत्यपेक्षायामाह – असतो मा सद्गमय तमसो मा ज्योतिर्गमय मृत्योर्माऽमृतं गमयेतीति। अयमितिशब्दो मन्त्रत्रयसमाप्तिद्योतकः। मन्त्रार्थस्य तिरोहितत्वाद्ब्राह्मणं प्रतीकग्रहणपूर्वकं व्याचष्टे – स यदिति। स मन्त्रोऽसतो मा सद्गमयेति यदाह तत्र मृत्युर्वाऽसत्। मृत्युरिति देहेन्द्रियादीनां प्रवृत्तिहेतुस्वाभाविककर्मज्ञानयोरुक्तिः। तयोरत्यन्तमधःपातहेतुत्वादसच्छब्दवाच्यता। सदिति शास्त्रीयकर्मविज्ञान उच्येते। तयोराध्यात्मिकपरिच्छेदाभिमानत्यागेन देवभावापत्तिहेतुतयाऽमरणहेतुत्वात्सच्छब्दवाच्यत्वमिति। पदार्थमुक्त्वा वाक्यार्थमाह – मृत्योरिति। मृत्योः स्वाभाविककर्मज्ञानात्मकान्मा माममृतं शास्त्रीयकर्मज्ञानात्मकं गमय देवभावसाधनस्वरूपतामापादयेति यावत्। अथ तात्पर्यार्थमाह – अमृतमिति। मा माममृतममृतत्वसाधनयोग्यस्वभावं कुरु संपादयेत्येवैतन्मन्त्रवाक्यमाहोक्तवत्। तथा द्वितीयं मन्त्रं व्याचष्टे – तमसो मा ज्योतिर्गमयेति। अस्मिन्मन्त्रे तमःशब्देनाशास्त्रीयकर्मज्ञानमूलमज्ञानमुच्यते तस्याऽऽवरणात्मकत्वात्। तदेव मृत्युर्वै मरणहेतुत्वात्। उक्ततमोविपरीतं दैवं स्वरूपज्ञानं ज्योतिरुच्यते प्रकाशस्वभावत्वात्। तदेवामृतममरणहेतुत्वादिति। पदार्थमुक्त्वा वाक्यार्थमाह – मृत्योरिति। मृत्योरज्ञानात्मकादआसुरभावादमृतं ज्ञानात्पकं देवभावं गमय। तात्पर्यार्थमाह – अमृतमिति। अमृतं प्राजापत्यं[१] फलभावं मा मां कुर्वित्येवैतदाह। एवमुक्तमन्त्रद्वयार्थाभ्यामनतिरिक्तार्थतया तृतीयमन्त्रस्याव्याख्येयत्वमाह – मृत्योरिति। मृत्योरसाधनभावादसाध्यभावाच्चामृतं साधनभावं साध्यभावं च गमयेत्यत्रास्मिंस्तृतीये मन्त्रे तिरोहितमिवाप्रकटमपूर्वं नास्ति पूर्वमन्त्रोक्तसाध्यसाधनभावसमुच्चितार्थकत्वात्॥

Atunci când apare întrebarea „care sunt acestea?”, spune:
‹Du-mă din Ne-ființă întru Ființă!
Du-mă din Întuneric întru Lumină!
Du-mă din Moarte întru Ne-murire!›
Acest cuvânt „*iti*” indică încheierea celor trei *mantra*.
‹Aceasta› etc.: datorită stării de ascundere a sensului formulelor (*mantra*), este explicat în *Brāhmaṇa* mai întâi prin înțelegerea primului cuvânt.
‹Du-mă din Ne-ființă (*asat*) întru Ființă (*sat*)!›: aici în această *mantra* a spus că Ne-ființa (*asat*) este Moartea (*mṛtyu*). „Moartea” este exprimată prin acțiunea și cunoașterea (*karman|jñāna*) care rezultă în mod natural din cauza manifestării/activității (*pravṛtti*) trupului, instrumentelor (*indriya*) [de cunoaștere și de acțiune] etc. Deoarece este cauza unei decăderi peste măsură a celor două – este exprimat prin cuvântul „ne-ființă” (*asat*). Prin Ființă (*sat*) sunt descrise acțiunea și cunoașterea (*karman|vijñāna*) care sunt conforme cu scripturile. Deoarece este cauza ne-muririi (*amaraṇa*) prin starea de a fi cauza dobândirii stării divine (*deva-bhāva*) prin renunțarea celor două la concepția greșită despre sine ca fiind într-o separare de transcendență (*ādhyātmika*)[2] – este exprimat prin cuvântul „ființă” (*sat*).

---

१ ०पत्य० ॥

---

1 Var.: „a treia este sinonimă (*paryāya*)”.
2 Var.: „într-o separare de sine (*ādhyātmika*)”.

‹Din Moarte (*mṛtyu*)› etc.: după ce a spus sensul cuvintelor spune sensul afirmațiilor.
‹Du-mă din Moartea (*mṛtyu*)› care este alcătuită din acțiunea și cunoașterea (*karman|jñāna*) care rezultă în mod natural ‹întru Ne-murirea› care este alcătuită din acțiunea și cunoașterea (*karman|vijñāna*) care sunt conforme cu scripturile! Fă să fie ca propria natură să dobândească pe deplin starea divină (*deva-bhāva*)! – astfel este înțelesul.
‹Ne-murire (*amṛta*)› etc.: spune acum despre sensul propoziției. „Fă-mă ne-muritor!” [*i.e.*] „Fă ca propria-mi natură să fie capabilă spre dobândirea deplină a stării de ne-murire!” – desigur, astfel a spus această afirmație a formulei (*mantra*).
‹Du-mă din Întuneric întru Lumină!›: astfel este explicată cea de-a doua *mantra*. În această *mantra* prin cuvântul ‹Întuneric› (*tamas*) este descrisă ne-cunoașterea (*ajñāna*) care este rădăcina acțiunii și a cunoașterii (*karman|jñāna*) care sunt ne-conforme cu scripturile – datorită naturii sale de acoperire (*āvaraṇa*). Aceasta este desigur ‹Moartea› (*mṛtyu*) deoarece este cauza morții (*maraṇa*). ‹Lumina› (*jyotis*) este descrisă ca fiind cunoașterea propriei naturi, fiind divină și opusă ‹Întunericului› (*tamas*) care a fost descris [anterior] – datorită propriei sale naturi strălucitoare/iluminatoare (*prakāśa*). Aceasta este desigur ‹Ne-murirea› (*amṛta*) deoarece este cauza ne-muririi (*amaraṇa*).
‹Din Moarte (*mṛtyu*)› etc.: după ce a spus sensul cuvintelor spune sensul afirmațiilor. ‹Du[-mă] din Moarte›, adică din natura demonică alcătuită din ne-cunoaștere (*ajñāna*), întru Ne-murire, adică în natura divină alcătuită din cunoaștere.
‹Ne-murire (*amṛta*)› etc.: spune despre sensul propoziției. „Fă-mă ne-muritor!” [*i.e.*] starea de rezultat să fie cea a lui Prajāpati – desigur, aceasta a spus.
‹Din Moarte (*mṛtyu*)› etc.: astfel, spune despre starea de ne-explicat a celei de-a treia *mantra* printr-un sens ne-diferit de sensurile celor două *mantra* descrise [anterior].
‹Din Moarte (*mṛtyu*)›, [*i.e.*] din starea de ne-eficiență (*asādhana-bhāva*) și din starea de ne-realizare (*asādhya-bhāva*), ‹du-mă întru Ne-murire (*amṛta*)›, [*i.e.*] întru starea de eficiență (*sādhana-bhāva*) și întru starea de realizare (*sādhya-bhāva*) – aici, în această a treia *mantra* [sensul] nu este necunoscut, neclar ca și cum ar fi ascuns, datorită sensului generat de combinarea stărilor de instrumentalitate (*sādhana*) și de scop (*sādhya*) descrise în formulele (*mantra*) anterioare.

Rāmānanda (*BāUp* 1.3.28):

असतो मा सद्गमय तमसो मा ज्योतिर्गमय मृत्योर्माऽमृत गमयेति। अत्रेतिशब्दो मन्त्रत्रयस्य समाप्तिं द्योतयति। एतावन्नेव त्रयो मन्त्राः यद्यप्येतेषां मन्त्राणामर्था न स्पष्टाः। अतो ब्राह्मणभागः स्वयमेव मन्त्रार्थं दर्शयति। स यदा हानेन मन्त्रेण यत्प्रतिपाद्यमाह तदमृतं मां कुरु एतदेवाह। मा मामसतः सकाशात्सद्गमय। तत्राऽसदितिपदेन मृत्योर्ग्रहणं तथा चासतो भृत्योः संसारात्सद्गमयामृतं प्रापय तदमृतं मां कुर्वित्यथः – तमसो मा। तमसः सकाशान्मा मां ज्योतिर्गमय प्रापय। तत्र मृत्युरेव तमः तस्मान्मृत्योः सकाशाज्ज्योतिरमृतं मां कुरु। एतदेवाह मृत्योर्माऽमृतं गमयेति नात्र तिरोहितमिवास्तीति॥
‹Du-mă din Ne-ființă întru Ființă!
Du-mă din Întuneric întru Lumină!
Du-mă din Moarte întru Ne-murire!›
Aici cuvântul „*iti*” indică încheierea celor trei *mantra*. Doar atâtea sunt, trei *mantra*, chiar dacă sensurile acestor *mantra* nu sunt clare. De aceea, însăși secțiunea *Brāhmaṇa* expune sensul [acestor] *mantra*. Acesta, atunci când a spus ceea ce trebuie explicat prin abandonarea formulei (*mantra*), desigur, a spus de fapt aceasta: „Fă-mă Ne-muritor!”

‹Du-mă din Ne-ființă›, [*i.e.*] din „vizibil” (*sakāśa*), ‹întru Ființă!›
‹Din Întuneric› etc.: aici prin cuvântul „ne-ființă” (*asat*) este înțeleasă moartea și astfel ‹Du[-mă] din Ne-ființă›, „din moarte”, „din *saṁsāra*”, ‹întru Ființă!›, [*i.e.*] „Călăuzește[-mă] către ne-murire!”, „Fă-mă ne-muritor!” – astfel este înțelesul. ‹Din Întuneric›, din „vizibil”, ‹du-mă›, călăuzește-mă, ‹întru Lumină›! Aici Moartea este cu adevărat Întunericul, de aceea: ‹din Moarte›, din „vizibil”, fă-mă lumină, ne-muritor! Astfel a spus: ‹Du-mă din Moarte întru Ne-murire!› – iar aici nu există nimic ca și cum ar fi ascuns [„dincolo de”] (*tirohita*).

Gopālānanda Svāmin (*BāUp* 1.3.28):

कानि तानि यजूंषि आह – असतो मा सद्गमय तमसो मा ज्योतिर्गमय मृत्योर्माऽमृतं गमयेति। यजुषामेषां कोऽर्थः। श्रुतिः। स्वयमेवाह। तत्र प्रथमं यजुर्व्याचष्टे – स यदाहेत्यनेन। इति यदाह तस्यायमर्थ इति यावत्। पदार्थमाह मृत्युर्वाऽसदसत्पदेन विवक्षितो मृत्युरित्यर्थः। सदमृतं सत्पदेन विवक्षितममृतमित्यर्थः। प्रकृतिं व्याख्याय प्रत्ययान्तं व्याचष्टे – मृत्योर्माऽमृतं गमयेति। मृत्युरत्राधोगतिहेतुभूतं देहात्माभिमानादि अमृतं मरणरहितमविनाशीत्येतत्। देहात्माभिमानात्तत्कृताच्च स्वेच्छाचरणान्मामुत्थाप्य देहात्मविवेकपूर्वकसदाचरणापादनेन शरीरजनिनाशानुविधायिजनिनाशरहितं गमयेत्यर्थः। गमयेत्यत्र धात्वर्थाविवक्षामभिप्रेत्य भावमाह – अमृतं मा कुर्वित्येवैतदाहेति। मा – माम्। मृत्योः संसारात्समुद्धृत्य मामृतमपुनर्भवं गमयेति वाऽर्थः। द्वितीयं यजुर्व्याचष्टे – तमसो मा ज्योतिर्गमयेतीत्यनेन। तृतीये यजुषि न व्याख्येयं किमप्यस्ति स्फुटार्थत्वादित्याह – मृत्योर्माऽमृतं गमयेति नात्र तिरोहितमिवास्तीति॥
„Care sunt aceste [formule] *yajus*?”, spune:
‹Du-mă din Ne-ființă întru Ființă!
Du-mă din Întuneric întru Lumină!
Du-mă din Moarte întru Ne-murire!›
Care este sensul acestor [formule] *yajus*? Scriptura spune prin ea însăși. Aici *yajus* explică mai întâi că prin aceasta „el a spus asta”. Ceea ce a spus, acesta este sensul lui – astfel este înțelesul. A spus sensul cuvântului (*pada-artha*).
‹Moartea› este ‹Ne-ființa›, căci prin cuvântul „ne-ființă” dorește să spună „moarte” – astfel este înțelesul.
‹Ființa› este ‹Ne-murirea›, căci prin cuvântul „ființă” dorește să spună „ne-murire” – astfel este înțelesul.
‹Du-mă din Moarte întru Ne-murire!›: descriind [sensul] original (*prakṛti*) explică [sensul] derivat (*pratyayānta*). Aici ‹Moartea› este [greșita] concepție (*abhimāna*) despre sine (*ātman*) ca fiind trupul (*deha*) etc., fiind cauza cauza decăderii, iar ‹Ne-murirea› este absența morții, acesta fiind ne-pieritor (*avināśin*). Ridicându-mă din [greșita] concepție despre sine ca fiind trupul și din activitatea acesteia, din comportamentul după propriul plac (*svecchā-ācaraṇa*), du[-mă] întru absența distrugerii nașterii în corp (*śarīra*) și a distrugerii nașterii care urmează prin aducerea la un comportament virtuos (*sat-ācaraṇa*) bazat pe discernământul dintre trup și sine! – astfel este înțelesul.
Aici ‹Du[-mă]!› nu dorește să spună sensul rădăcinii (*dhātu*) [verbale], ci, înțelegând starea (*bhāva*), spune: „Fă-mă ne-muritor!” – desigur, aceasta a spus. ‹Mă›: pe mine. ‹Du-mă din Moarte întru Ne-murire!›, *i.e.* „Salvează[-mă] din *saṁsāra* întru ne-renaștere!” – astfel este înțelesul.

उष्णो भगवाञ्छुचिरूपः[१] हंसो भगवाञ्छुचिरूपः प्रतिरूपः[२] ।
विश्वरूपं घृणिनं[३] जातवेदसं हिरण्मयं[४] [५] ज्योतीरूपं[६] तपन्तम् ।
सहस्त्ररश्मिः शतधा वर्तमानः प्राणः[७] प्रजानामुदयत्येष सूर्यः ॥
ॐ नमो भगवते श्रीसूर्यायाऽऽदित्यायाऽक्षितेजसेऽहो वाहिनी[८] वाहिनी[९] स्वाहेति[१०] । एवं चाक्षुष्मतीविद्यया स्तुतः श्रीसूर्यनारायणः सुप्रीतोऽब्रवीच्चाक्षुष्मतीविद्यां ब्राह्मणो यो नित्यमधीते न तस्याक्षिरोगो भवति । न तस्य कुलेऽन्धो भवति । अष्टौ ब्राह्मणान्ग्राहयित्वाथ विद्यासिद्धिर्भवति । य एवं वेद स महान्भवति ॥ ४ ॥

4. Gloriosul mistuitor este de natura strălucirii/purității,
Glorioasa lebădă (*haṁsa*) este de natura strălucirii/purității – reflectare,
Natură/formă universală (*viśva-rūpa*), milostiv (*ghṛṇin*),
Cunoscut de toate făpturile (*jātavedas*)[1], alcătuit din aur (*hiraṇmaya*) [2],
De natura luminii (*jyotis*), dogorâtor (*tapat*), cu o mie de raze (*sahasra-raśmi*),
Ce se rostogolește [în ceruri] într-o sută de feluri,
Suflul (*prāṇa*)[3] [tuturor] făpturilor – acesta este Sūrya ce răsare.[4]
OṀ! Închinare gloriosului Sūrya – fiul Infinitului (Aditi), putere/strălucire (*tejas*) a ochiului (*akṣi*), Armată-Armată a zilelor – amin (*svāhā*)!"[5]
Astfel fiind elogiat prin „știința vizionară" (*cākṣuṣmatī-vidyā*), Domnul [sub forma lui] Sūrya, fiind pe deplin mulțumit, a spus:
— Acel *brāhman* care studiază neîntrerupt „știința vizionară" (*cākṣuṣmatī-vidyā*), pentru acesta nu există boală a ochiului (*akṣi-roga*), nici orb în familia sa. Determinând opt *brāhmani* să o însușească se manifestă desăvârșirea (*siddhi*) în [această] știință (*vidyā*). Astfel cunoscând, acesta devine „cel mare" (*mahat*).

UPANIṢADBRAHMAYOGIN:

प्राणिसामान्यस्वातिरिक्ताज्ञानकर्दमशोषकोष्णकिरणत्वादुष्णो भगवाञ्छुचिरूपः । हंसः प्रत्यगभिन्नपरमात्मरूपो भगवाञ्छुचिरूपः जीवात्मना प्रतिरूपश्चासि । यस्त्वं सहस्त्ररश्मिः स्वप्रकाश्यभेदानुरोधेन शतधा बहुधा वर्तमानोऽसि य एष भगवान्प्रजानां प्राणो भूत्वाऽहन्यहन्युदयति तं त्वां विश्वरूपधरं घृणिनं दयावन्तं विराड्रूपेण जातवेदसमिरामयममृतमयं स्वेन तेजसा तपन्तं ज्योतीरूपं हंसः सोऽहमिति सदाऽनुसंधानं करोमि । किंच – ॐ नमो भगवते श्रीसूर्यायाऽऽदित्यायाऽदितिजायाऽक्षितेजसेऽक्ष्यालोकशक्तिदाय सदा नमोऽस्तु । तव किरणसेनाऽऽवृतत्वात्तेऽहोवाहिनी किरणसेना दुस्सहा मम संतापं न करोतु । द्विरुक्तिरादरार्था । स्वातिरिक्तभ्रमं मे शान्तं कुरु स्वाहा – नमः सम्पत्तिपूरणे स्वाहा शान्तौ इति स्मृतेः । यद्वा – स्वाहाशब्दोऽक्षिविद्यासमाप्तिद्योतकः । अनया स्तुतः किं करोतीत्यत्र – एवमिति । किमब्रवीदित्यत्र – स्वविद्याफलं स्तौति – ॐ नमैत्यादिस्वाहेत्यन्तकळेवरां चाक्षुष्मतीविद्याम् ॥ ४ ॥

---

१ शुचीरूपः ॥ २ शुचिरप्रतिरूपः ॥ ३ हरिणम् ॥ ४ इरामयम् । परायणम् ॥ ५ ज्योति ॥ ६ ज्योतिरेकम् ॥ ७ पुरुषः ॥ ८ वाहिनि । अवाहिनि ॥ ९ वाहिनि वाहिनि ॥ १० अहो वाहिनि वाहिन्यहो वाहिनि वाहिनि स्वाहा ॥

---

1 Var.: „cunoscătorul tuturor făpturilor (*jātavedas*)" sau „focul (*jātavedas*)".
2 Var. *n.* ४ & com.: „alcătuit din hrană/nectar (*irā*)".
3 Var. *n.* ७: „spirit (*puruṣa*)".
4 *Cf. Cākṣuṣa-up.* 2, *Paraśurāma-kalpa-sūtra* X.11 & *Praśna-up.* I.8.
5 *V.* „știința vizionară" (*cākṣuṣmatī-vidyā*) alcătuită din 16 *mantra* ce dăruiește vederea la mare distanță (*Paraśurāma-kalpa-sūtra* X.11).

Gloriosul mistuitor – datorită stării de posesor al razelor fierbinți ce usucă/îndepărtează noroiul/păcatele necunoașterii (*ajñāna*) ce determină [starea de] „a fi diferit de sine" (*svātirikta*) comun tuturor celor ce respiră (*prāṇin*) – este de natura strălucirii/purității. Glorioasa lebădă (*haṁsa*) – de natura sinelui suprem (*paramātman*) ne-divizat (*abhinna*) și interior – este de natura strălucirii/purității; ești sinele individual (*jīvātman*) ca reflectare (*pratirūpa*) [a sinelui suprem (*paramātman*)].
Tu care ai o mie de raze (*sahasra-raśmi*), împrăștierea propriei străluciri (*svaprakāśa*) este în conformitate cu regulile prescrise, te rostogolești de o sută de ori – de multe ori; acest Domn, fiind suflul (*prāṇa*) [tuturor] făpturilor, se ridică zi de zi; ție care ești deținătorul naturii/formei universale (*viśva-rūpa*), milostiv (*ghṛṇin*) adică compătimitor (*dayāvat*), cunoscut de toate făpturile (*jātavedas*) sub forma lui Virāj, alcătuit din hrană (*irā*) adică alcătuit din nectar (*amṛta*), dogorâtor (*tapat*) de natura luminii (*jyotis*) prin propria-i putere/strălucire (*tejas*); lebăda (*haṁsa*) – „Acela [sunt] eu (*so'ham*)" – întotdeauna cercetez/investighez.
Mai departe: închinare gloriosului Sūrya, lui Āditya – fiului Infinitului (Aditi), puterii/strălucirii (*tejas*) ochiului (*akṣi*) – celui ce dă puterea vederii ochiului (*akṣi*) – ție să-ți fie întotdeauna închinarea! Datorită stării tale de a fi acoperit/înzestrat cu sulițe-raze de lumină (*kiraṇa-senā*), a ta armată (*vāhinī*) a zilelor – armata razelor de lumină (*kiraṇa-senā*) care este greu de suportat – să nu-mi producă durere/suferință! Repetarea cuvântului [armată (*vāhinī*)] este cu sensul de respect/onoare.
Confuzia mea generată de [starea de] „a fi diferit de sine" (*svātirikta*) liniștește-o – amin (*svāhā*)! Din scripturi (*smṛti*): „Amin (*svāhā*) se află la final întru împlinirea succesului/prosperității închinării (*namas*)."[1] Sau, cuvântul „amin" (*svāhā*) este iluminarea/înțelesul succesului în „știința ochiului" (*akṣi-vidyā*).
‹Astfel›: ce realizează aici prin acest elogiu (*stut*)? Ce a spus aici? A elogiat rezultatul științei/cunoașterii (*vidyā*) de sine. „Știința vizionară" (*cākṣuṣmatī-vidyā*) este întrupată la început prin ‹OṀ! Închinare›, iar la final prin ‹Amin (*svāhā*)!›.

इति प्रथमः खण्डः

Astfel a fost primul capitol

1 Var.: „atunci când a fost săvârșită cu succes împlinirea închinării (*namas*)".

II

Natura intrinsecă a cunoașterii lui *bráhman*

ब्रह्मविद्यास्वरूपम्

अथ ह सांकृतिरादित्यं पप्रच्छ भगवन्ब्रह्मविद्यां मे ब्रूहीति। तमादित्यो होवाच।

Apoi Sāṁkr̥ti l-a întrebat pe Āditya:
— Bhagavat! Spune-mi [despre] „știința lui *bráhman*” (*brahma-vidyā*).
Āditya i-a spus acestuia:

सांकृते श्र‍ृणु वक्ष्यामि तत्त्वज्ञानं सुदुर्लभम्।
येन विज्ञातमात्रेण जीवन्मुक्तो भविष्यसि॥ १ ॥

1. — Sāṁkr̥ti, ascultă! Voi vorbi despre
Cunoașterea realului (*tattva-jñāna*) care-i foarte greu de obținut,
Fiindcă doar prin această cunoaștere
Vei deveni izbăvit în timpul vieții (*jīvanmukta*).

Upanișadbrahmayogin:

ततः किमित्यत्र चाक्षुष्मतीविद्यास्तुतितो भगवन्तं प्रसन्नं ब्रह्मविद्याऽर्थं पृच्छतीत्याह – अथेति। किमिति भगवन्निति। शिष्याभिमुख्याय वक्ष्यमाणविद्यां स्तौति – सांकृत इति॥ १ ॥

‹Apoi›: despre ce este [vorba] aici? Îl întreabă pe Bhagavat – acesta fiind mulțumit în urma elogierii prin „știința vizionară” (*cākṣuṣmatī-vidyā*) – despre „cunoașterea lui *bráhman*” (*brahma-vidyā*). Pe cine? Pe Bhagavat.
‹Sāṁkr̥ti›: elogiază știința (*vidyā*) ce va fi spusă pentru cel dintâi dintre discipoli.

सर्वमेकमजं शान्तमनन्तं ध्रुवमव्ययम्।
[1]पश्यन्भूतार्थचिद्रूपं शान्त आस्स्व[2] यथासुखम्॥ २ ॥

2. Totul este unul (*eka*), ne-născut (*aja*), calm (*śānta*),
Ne-sfârșit (*ananta*), ferm (*dhruva*), ne-schimbător (*avyaya*) –
Văzând astfel natura conștiinței [pure] (*cit-rūpa*) în tot ceea ce există
Rămâi calm (*śānta*) după cum îți este bine!

Upanișadbrahmayogin:

आदौ ब्रह्मस्वरूपं प्रतिपाद्य शान्तस्वातिरिक्तभ्रमः सन्मदुक्तार्थे सुखं तिष्ठ इत्याह – सर्वमिति। ब्रह्माहमस्मीति पश्यन्॥ २ ॥

‹Totul› spune: explicând la început natura intrinsecă a lui *bráhman*, [tu – a cărui] confuzie cauzată de [starea] „a fi diferit de sine” (*svātirikta*) a fost liniștită – stai cu bucurie (*sukha*) în înțelesul ce a fost deja exprimat de către mine, ‹văzând›: eu sunt *bráhman*.

---

[1] पश्य॥ [2] आस्व॥

Yoga este calea către cunoașterea lui *bráhman*

ब्रह्मविद्योपायो योगः
अवेदनं विदुर्योगं चित्तक्षयमकृत्रिमम्।
योगस्थः कुरु कर्माणि नीरसो वाथ मा कुरु॥३॥

3. [Înțelepții] cunosc *yoga* ca fiind necunoașterea/inconștiența (*avedana*),
Distrugerea naturală a [activităților] psihicului (*citta*).[1]
Stabilit fiind în *yoga*, fă acțiuni (*karman*)!
Dar nu făptui [niciodată] lipsit fiind de bucurie!

UPANIṢADBRAHMAYOGIN:

केनोपायेन सुखं तिष्ठेयमित्यत्राह – अवेदनमिति। इत्थम्भूतयोगस्थः॥३॥
„Necunoașterea/inconștiența (*avedana*)" spune aici: care este calea prin care pot rămâne într-o stare de bine (*sukha*) – fiind astfel stabilit în *yoga*.

Etapa I-a în *yoga*[2]

योगस्य प्रथमभूमिका
विरागमुपयात्यन्तर्वासनास्वनुवासरम्¹।
क्रियासूदाररूपासु क्रमते मोदतेऽन्वहम्॥४॥

4. Dobândește des-pătimirea (*virāga*)
Zi de zi în/din impregnările (*vāsanā*) [subconștiente] interne.
Este bucuros să depună efort zilnic
În acțiuni (*kriyā*) cu caracter nobil.

UPANIṢADBRAHMAYOGIN:

कोऽयमवेदनयोगः तत्सोपानः कीदृशः इत्याशङ्क्य तूष्णींभावलक्षणविदेहमुक्तिसौधसोपानरूपेयं सप्तभूमिकेत्यत्र प्रथमभूमिकां प्रकटयति – विरागमिति। अनन्तकोटिजन्मसुकृतपरिपाकलब्धसज्जनसंगत्यादिसुकृततो निष्कामधीः जायते ततो ब्रह्म सत्यं ब्रह्मातिरिक्तं मिथ्या इत्यापाततो ज्ञानमुदेति ततो ब्रह्मातिरिक्तविषयवासनासु वान्ताशनमूत्रपुरीषादिष्विव विरागमुपयाति। ईश्वरार्पणधिया अनुष्ठेयक्रियासु॥४॥
„Ce este această *yoga* a necunoașterii/inconștienței (*avedana*)? În ce fel sunt treptele acesteia?" – astfel fiind întrebarea, aceste șapte etape sunt sub forma treptelor de nectar (*saudha*) spre starea de izbăvire dez-întrupată (*videha-mukti*) ce este caracterizată de tăcere.
‹Des-pătimirea (*virāga*)›: descrie aici prima etapă [*yoga*]. Intelectul fără de dorințe (*niṣkāma-dhī*) dobândește – prin primirea rezultatelor maturizate ale acțiunilor virtuoase (*sukṛta*) din nenumăratele nașteri [anterioare], prin venirea împreună cu oameni sfinți etc., și prin acțiuni virtuoase [în prezenta viață] – cunoașterea (*jñāna*) ce apare

¹ भावनास्वनुवासरम्॥

1 *V. YSū* I.2.
2 *Cf. Yvā* VI.126.8-14a.

spontan: *bráhman* este realiatea/adevărul (*satya*), iar [tot ceea ce este] diferit de *bráhman* este contrar/fals (*mithyā*). Astfel apare/dobândește des-pătimirea (*virāga*) în impregnările (*vāsanā*) [subconștiente – generate] de obiectele simțurilor (*viṣaya*) ce sunt diferite de *bráhman* – care sunt aidoma mâncării regurgitate (*vānta*), urinei (*mūtra*), excrementelor (*purīṣa*) etc. Acțiunile (*kriyā*) trebuie realizate printr-o atitudine (*dhī*) de a le oferi/returna Domnului (Īśvara).

ग्राम्यासु जडचेष्टासु सततं विचिकित्सते[१] ।
नोदाहरति मर्माणि पुण्यकर्माणि सेवते ॥ ५ ॥

5. [Yoginul] ezită întotdeauna
Atunci când este vorba despre acțiuni proștești sau vulgare,
Nu vorbește despre slăbiciunile (*marman*) [altora și]
Cultivă acțiunile (*karman*) virtuoase.

UPANIṢADBRAHMAYOGIN:

परेषां नोदाहरति ॥ ५ ॥
Nu vorbește [despre slăbiciunile (*marman*)] altora.

[२]अनन्योद्वेगकारीणि मृदुकर्माणि सेवते ।
पापाद्बिभेति सततं न च भोगमपेक्षते ॥ ६ ॥

6. Cultivă acțiuni (*karman*) delicate,
Care nu stârnesc nici un pic de tulburare,[1]
Se teme mereu de păcat (*pāpa*) și
Nu caută/așteaptă experiența/plăcerea (*bhoga*).

स्नेहप्रणयगर्भाणि पेशलान्युचितानि च ।
देशकालोपपन्नानि वचनान्यभिभाषते ॥ ७ ॥

7. [Yoginul] rostește cuvinte
Pline de delicatețe și afecțiune,
Elocvente, bine cântărite și
Adecvate locului și timpului potrivit.

मनसा कर्मणा वाचा सज्जनानुपसेवते ।
यतः कुतश्चिदानीय [३]नित्यं शास्त्राण्यवेक्षते[४] ॥ ८ ॥

8. [Yoginul] venerează sfinții[2]
Cu mintea (*manas*), cuvântul (*vāc*) și fapta (*karman*),
Experimentează/are în vedere întotdeauna scripturile (*śāstra*),[3]
Indiferent de la cine le obține.

---

[१]विचिकित्सति ॥ [२]मनोनुद्वेग ॥ [३]ज्ञानशास्त्राणि ॥ [४]अपेक्षते ॥

---

1 Var. *n.* २: „Care nu produc anxietate/agitație minții (*manas*)”.
2 Var.: „vizitează sfinții” sau „studiază/imită sfinții”.
3 Var. *n.* ४: „Respectă întotdeauna scripturile (*śāstra*)”; var. n. ३: „Experimentează/are în vedere scripturile (*śāstra*) cunoașterii (*jñāna*) [sacre]” sau „Are în vedere știința prezicerii (*jñāna-śāstra*)”.

तदासौ प्रथमामेकां प्राप्तो भवति भूमिकाम्।
एवं विचारवान्यः स्यात्संसारोत्तरणं प्रति।
स भूमिकावानित्युक्तः शेषस्त्वार्य[१] इति स्मृतः॥९॥

9. Atunci acesta devine cel care a dobândit
O etapă [*yoga*] – pe cea dintâi.
Astfel, acela care posedă reflectare/discernere (*vicāravat*)
Asupra traversării [„oceanului”] *saṁsāra*
Este descris ca fiind stabilit [în prima] etapă (*bhūmikāvat*),
Iar un altul este menționat ca fiind doar nobil/respectabil (*ārya*).[1]

Etapa a II-a în *yoga*[2]

द्वितीयभूमिका
विचारनाम्नीमितरामागतो योगभूमिकाम्॥१०॥

10. Cel intrat/ajuns la următoarea etapă *yoga*,
Numită reflectarea/discernerea (*vicāra*),

UPANIṢADBRAHMAYOGIN:

मुमुक्षुः एवं प्रथमभूमिकामभ्यस्य अथ द्वितीयभूमिकां प्रविशतीत्याह – विचारेति॥१०॥
‹Reflectarea/discernerea (*vicāra*)›: spune despre intrarea celui ce dorește mântuirea (*mumukṣu*) în a doua etapă, desigur după ce a practicat prima etapă.

[२]श्रुतिस्मृतिसदाचारधारणाध्यानकर्मणः[३]।
मुख्यया व्याख्यया ख्याताञ्छ्रयति[४] श्रेष्ठपण्डितान्॥११॥

11. Se refugiază la cei dintâi învățați (*paṇḍita*),
Renumiți pentru explicațiile orale [cu privire la]
Scripturi (*śruti*), învățături (*smṛti*), comportamentul virtuos (*sadācāra*),
Concentrare (*dhāraṇā*), meditație (*dhyāna*) și acțiunile [religioase] (*karman*).

पदार्थप्रविभागज्ञः कार्याकार्यविनिर्णयम्।
जानात्यधिगतश्राव्यो[५] गृहं गृहपतिर्यथा॥१२॥

12. Așa cum stăpânul casei cunoaște casa,
Tot astfel cunoscătorul diferențelor dintre categorii (*padārtha*),
Care a dobândit/studiat ceea ce merita să fie auzit, [cunoaște]
Regulile stabilite pentru ceea ce trebuie făcut și ceea ce nu trebuie făcut.

---

[१]स्वार्थ॥ [२]श्रुतिस्मृतिसमाचार॥ [३]कर्मणाम्॥ [४]श्रयते॥ [५]अधिगतश्चान्यः। अधिगतश्रव्यः॥

---

1 Var. *n.* १: „... ca fiind doar pentru propriul interes (*svārtha*)”.
2 *Cf. Yvā* VI.126.14b-18.

मदाभिमानमात्सर्यलोभमोहातिशायिताम्[१] ।
[२]बहिरप्यास्थितामीषत्त्यजत्यहिरिव त्वचम् ॥ १३ ॥

13. Leapădă și cea mai neînsemnată rămânere/ședere în[1] cele exterioare –
Care abundă în mândrie (*madā*), aroganță (*abhimāna*),
Invidie (*mātsarya*), lăcomie (*lobha*) și confuzie (*moha*) –
Precum șarpele [își leapădă] pielea.

इत्थंभूतमतिः शास्त्रगुरुसज्जनसेवया[३] ।
सरहस्यमशेषेण यथावदधिगच्छति ॥ १४ ॥

14. Mintea (*mati*) fiind astfel [detașată]
Dobândește/realizează în mod corect și pe deplin
[Cunoașterea] esoterică/mistică (*rahasya*)
Prin venerarea scripturilor (*śāstra*), maestrului (*guru*) și a sfinților (*sat-jana*).

Etapa a III-a în *yoga*[2]

तृतीयभूमिका
असंसर्गाभिधामन्यां तृतीयां योगभूमिकाम् ।
ततः पतत्यसौ कान्तः पुष्पशय्यामिवामलाम् ॥ १५ ॥

15. Acesta cade apoi în a treia etapă *yoga*,
Numită a ne-atașamentului (*asaṁsarga*),
Aidoma celui îndrăgostit
Într-un neprihănit pat de flori.

UPANIṢADBRAHMAYOGIN:

द्वितीयभूमिकासिद्ध्यनन्तरं तृतीयभूमिकाऽभ्यासं कुर्यादित्याह – असंसर्गेति ॥ १५ ॥
‹Ne-atașamentului (*asaṁsarga*)›: spune că imediat după desăvârșirea celei de-a doua etape trebuie practicată cea de-a treia etapă.

यथावच्छास्त्रवाक्यार्थे[४] मतिमाधाय निश्चलाम्[५] ।
[६]तापसाश्रमविश्रान्तैरध्यात्मकथनक्रमैः ॥ १६ ॥

16. Punând/ținând neclintita minte (*mati*)[3]
În înțelesul corect al afirmațiilor scripturilor (*śātra*)
Prin conversații neîntrerupte despre sine[le suprem] (*adhyātma*)
În poposirile [sale] la lăcașurile (*āśrama*) asceților,

[१]मोहलोभातिशायिताम् ॥ [२]बहिरप्याश्रिताम् ॥ [३]सेवनात् ॥ [४]अर्थ ॥ [५]निश्चलम् ॥ [६]तापसाश्रमविश्रामैः ॥

1 Var. *n.* २: „atașament/dependență (*āśrita*) de".
2 *Cf. Yvā* VI.126.19-42.
3 Var. *n.* ५: „Punând/ținând neclintit mintea (*mati*)".

UPANIṢADBRAHMAYOGIN:

तृतीयभूमिकाऽऽरूढः कया वृत्त्या कालं नयतीत्यत आह – यथावदिति ॥ १६ ॥
‹[În înțelesul] corect›: spune despre cel care a dobândit cea de-a treia etapă [*yoga*] prin ce activități (*vṛtti*) își petrece timpul?

शिलाशय्याऽऽसनासीनो[१] जरयत्यायुराततम्।
वनावनिविहारेण[२] चित्तोपशमशोभिना ॥ १७ ॥

17. Își consumă întinderea vieții
Așezat într-o postură (*āsana*) pe un pat de piatră[1]
Sau prin colindarea cărărilor pădurilor,[2]
Fiind înfrumusețat cu pacea/suspendarea [activității] psihicului (*citta*),

असङ्गसुखसौख्येन[३] कालं नयति नीतिमान्।
अभ्यासात्साधुशास्त्राणां करणात्पुण्यकर्मणाम् ॥ १८ ॥

18. Cel înțelept își petrece vremea
Într-o fericită bunăstare a non-atașamentului/solitudinii (*asaṅga*)[3]
Printr-o practică a scripturilor corecte/sfinte și
Determinate de acțiunile [lui] virtuoase (*puṇya-karman*).

जन्तोर्यथावदेवेयं वस्तुदृष्टिः प्रसीदति।
तृतीयां भूमिकां प्राप्य बुद्धोऽनुभवति[४] स्वयम् ॥ १९ ॥

19. Pentru această persoană cu adevărat devine clară
Această „vedere” a realității (*vastu*).
Dobândind cea de a treia etapă [*yoga*]
„Cel trezit” (*buddha*) se percepe pe sine însuși.[4]

Non-atașamentul (*asaṁsarga*) este de două feluri

द्विविधोऽसंसर्गः
[५] द्विप्रकारमसंसर्गं तस्य भेदमिमं श्रुणु।
द्विविधोऽयमसंसर्गः[६] सामान्यः श्रेष्ठ एव च ॥ २० ॥

20. Ascultă! Pentru acela
Acest non-atașament (*asaṁsarga*) este împărțit în două feluri.
Cele două feluri în care este acest non-atașament sunt:
Normal (*sāmānya*) și, desigur, superior (*śreṣṭha*).

---

[१] समासीनः ॥ [२] वासविहारेण ॥ [३] सौम्येन ॥ [४] बुद्धो न भवति ॥ [५] द्विःप्रकारमसंसङ्गम् ॥ [६] असंसङ्गः ॥

---

1 Var. *n.* १: „Așezat confortabil/drept pe un pat de piatră”.
2 Var. *n.* २: „Sau prin bucuria de a sălășlui prin păduri”.
3 Var. *n.* ३: „Într-un fericit calm (*saumya*) al non-atașamentului/solitudinii (*asaṅga*)”.
4 Var. *n.* ४: „«Cel trezit» (*buddha*) nu mai există prin/pentru sine însuși”.

UPANIṢADBRAHMAYOGIN:

सामान्यश्रेष्ठभेदेनाऽयमसंसर्गो द्विधा भिद्यत इत्याह – द्विप्रकारमिति। तत्कथं – द्विविध इति॥२०॥
‹În două feluri›: spune despre împărțirea în două feluri a acestui non-atașament (*asaṁsarga*) prin diferența dintre normal și superior. Cum este aceata? În două feluri.

नाहं कर्ता न भोक्ता च न बाध्यो न च बाधकः।
इत्यसंजनमर्थेषु सामान्यासङ्गनामकम्॥२१॥

21. „Eu nu sunt făptuitorul (*kartṛ*), nu sunt experimentatorul (*bhoktṛ*),
Nu sunt cel asuprit (*bādhya*) și nici cel ce asuprește (*bādhaka*)" –
Neatașarea [care rezultă] din aceste înțelesuri
Poartă numele de non-atașament normal (*sāmānya*).

UPANIṢADBRAHMAYOGIN:

तत्र सामान्यासंसर्गमाह – नाहमिति। नाहं कर्ता न भोक्ता चाऽज्ञानकार्यविलक्षणत्वात्॥२१॥
‹Nu sunt eu›: spune aici despre non-atașamentul normal (*sāmānya*). Din starea de a fi diferit de ne-cunoaștere (*ajñāna*) și acțiune (*kārya*) [rezultă că][1] ‹Eu nu sunt făptuitorul (*kartṛ*), nu sunt experimentatorul (*bhoktṛ*)›.

प्राक्कर्मनिर्मितं सर्वमीश्वराधीनमेव वा[१]।
सुखं वा यदि वा दुःखं[२] नैवात्र[३] मम[४] कर्तृता॥२२॥

22. Totul, chiar dacă este starea de bine (*sukha*) ori starea de rău (*duḥkha*),
Este produs de acțiunile (*karman*) [din viețile] anterioare
Sau[2] depinde de divinitate (Īśvara) –
Cu adevărat aici nu există[3] pentru mine[4] un făptuitor (*kartṛ*).

भोगाभोगा महारोगाः संपदः परमापदः।
वियोगायैव संयोगा आधयो व्याधयो धियाम्[५]॥२३॥

23. Plăcerile|ne-plăcerile (*bhoga-abhoga*) sunt marile boli (*mahā-roga*);
Posesiunile (*saṁpad*) sunt cele mai mari dezastre (*paramāpad*);
Unirile (*saṁyoga*) sunt [menite] dez-unirii (*viyoga*);
Gândurile/grijile (*ādhi*) sunt bolile (*vyādhi*) minții (*dhī*).

[६]कालश्च कलनोद्युक्तः सर्वभावाननारतम्[७]।
अनास्थयेति भावानां यदभावनमान्तरम्।
वाक्यार्थलब्धमनसः[८] समान्योऽसावसङ्गमः॥२४॥

24. Iar timpul (*kāla*) este de-a pururi pregătit
Să înșface[5] toate obiectele/ființele (*bāva*) –

[१]च॥ [२]दुःख॥ [३]कैवात्र॥ [४]तव॥ [५]धियः॥ [६]कालः कवलनोद्युक्तः॥ [७]अनन्तरम्॥ [८]लग्नमनसः॥

1 Var.: „Din starea de a fi diferit de acțiunea (*kārya*) produsă din ne-cunoaștere (*ajñāna*) [rezultă că]"
2 Var. *n.* १: „Și".
3 Var. *n.* ३: „Cum ar putea exista aici".
4 Var. *n.* ४: „pentru tine".
5 Var. *n.* ६: „Să înghită".

Printr-o indiferență asupra obiectelor/ființelor (*bāva*)
Acea absență a percepției (*abhāvana*) interioare
A minții (*manas*) ce a dobândit înțelesul afirmațiilor [scripturilor]
Este acest non-atașament normal (*sāmānya*).

[१]अनेन क्रमयोगेन संयोगेन महात्मनाम्।
नाहं कर्तेश्वरः कर्ता कर्म वा प्राक्तनं[२] मम॥२५॥

25. Prin această contemplare (*saṁyoga*) în mod regulat[1]
A marilor sfinți (*mahātman*):
„Eu nu sunt făptuitorul (*kartṛ*), făptuitorl este divinitatea (Īśvara)
Ori [agentul este rezultatul] acțiunilor (*karman*) mele anterioare”,

कृत्वा दूरतरे नूनमिति शब्दार्थभावनम्।
यन्मौनमासनं शान्तं तच्छ्रेष्ठासङ्ग उच्यते॥२६॥

26. Și ducând mai departe acum contemplarea (*bhāvana*)
Asupra înțelesului [acestor] cuvinte –
Acea tăcere (*mauna*), așezare (*āsana*) și netulburare (*śānta*) [care apar]
Se spune că [reprezintă] acest non-atașament suprem (*śreṣṭha*).

UPANIṢADBRAHMAYOGIN:

महतामेव श्रेष्ठासंसर्ग उदेतीत्याह – अनेनेति। विचारादियोगभूमिसंयोगेन द्वितीयासंसर्ग उदेति। स कीदृश इत्यत्र नाहमिति। इन्द्रियैः इन्द्रियार्थाग्रहणं मौनं प्रत्यग्रूपेणावस्थानमासनं पराग्भावास्मरणं शान्तमित्यर्थः॥२६॥

‹Prin această [venire]›: spune despre apariția non-atașamentului suprem (*śreṣṭha*), desigur pentru marii (*mahat*) [sfinți]. Apare cel de-al doilea [fel] de non-atașament prin contemplarea (*saṁyoga*) care rezultă din etapele *yoga*: reflectare/discernere (*vicāra*) etc. ‹Nu sunt eu›: [explică] aici în ce fel este acesta. Tăcerea (*mauna*) este apucarea/conținerea (*grahaṇa*) obiectelor simțurilor prin simțuri (*indriya*); așezarea (*āsana*) este rămânerea/șederea prin natura interioară (*pratyañc-rūpa*); ne-tulburarea (*śānta*) este ne-reamintirea stării corporale[2] – astfel este înțelesul.

Elogierea primei etape *yoga*

प्रथमभूमिकास्तुतिः
संतोषामोदमधुरा प्रथमोदेति भूमिका।
[३]भूमिप्रोदितमात्रोऽन्तरमृताङ्कुरिकेव सा॥२७॥

27. Când apare prima etapă [*yoga*] –
Dulceață a bucuriei împlinirii (*saṁtoṣa*) –
Aceasta este aidoma germenului de nectar (*amṛta*) interior
Ce abia răsare din pământ.

---

[१]अनेकक्रम॥ [२]प्राकृतम्॥ [३]भूमिः प्रोदितमात्रा तैः॥

---

1 Var. *n.* १: „Prin contemplarea (*saṁyoga*) în mod regulat și de mai multe ori”.
2 Var.: „ne-reamintirea stării [lumii] exterioare”.

UPANIṢADBRAHMAYOGIN:

प्रथमभूमिकाया अमृतांकुरतया तामेवं स्तौति – सन्तोषेति ॥ २७ ॥
‹Împlinirii (*saṁtoṣa*)›: elogiază, desigur, această primă etapă [*yoga*] ca fiind germenele nectarului (*amṛta*) [interior].

एषा हि परिमृष्टाऽन्तरन्यासां[१] प्रसवैकभूः ।
द्वितीयां च तृतीयां च भूमिकां[२] प्राप्नुयात्ततः ॥ २८ ॥

28. Desigur, această primă etapă, purificată și lăuntrică,
Este originea celorlalte [etape *yoga*];
După aceasta poate să obțină
A doua și a treia etapă [*yoga*];.

श्रेष्ठा सर्वगता[३] ह्येषा तृतीया भूमिकात्र हि ।
भवति प्रोज्झिताशेषसंकल्पकलनः पुमान् ॥ २९ ॥

29. Desigur, această etapă a treia
Este omniprezentă și superioară;
Fiind aici, omul devine eliberat
De toate constructele mentale (*saṁkalpa*) și de păcate.

UPANIṢADBRAHMAYOGIN:

द्वयोर्मध्ये श्रेष्ठा । श्रेष्ठत्वं कुत इत्यत्र – भवतीति ॥ २९ ॥
Superioară față de celelalte două.
‹Devine›: [spune] aici de ce este superioară.

Etapa a IV-a în *yoga*[1]

चतुर्थभूमिका
भूमिकात्रितयाभ्यासादज्ञाने क्षयमागते ।
समं सर्वत्र पश्यन्ति चतुर्थीं भूमिकां गताः[४] ॥ ३० ॥

30. Atunci când necunoașterea (*ajñāna*) a dispărut
Prin practica repetată a celei de a treia etape [*yoga*],
Cei care au dobândit cea de a patra etapă [*yoga*]
Privesc pretutindeni la fel.

UPANIṢADBRAHMAYOGIN:

चतुर्थभूमिकामवतारयति – भूमिकेति ॥ ३० ॥
‹Celei de a treia etape [*yoga*]›: [spune] despre cum este coborâtă/manifestată cea de-a patra etapă [*yoga*].

---

[१] परिमृष्टान्तः संन्यासा ॥ [२] भूमिकां यत्नात्तृतीयाम् ॥ [३] संसङ्गता ॥ [४] सर्वं प्रपश्यन्ति चतुर्थीं भूमिकामिताः ॥

---

1 *Cf. Yvā* VI.126.58-60.

अद्वैते स्थैर्यमायाते द्वैते च प्रशमं गते[१] ।
पश्यन्ति स्वप्नवल्लोकं[२] चतुर्थीं भूमिकां गताः[३] ॥ ३१ ॥

31. Atunci când non-dualitatea (*advaita*) a fost ferm dobândită,
Iar dualitatea (*dvaita*) a dispărut,
Cei care au dobândit cea de a patra etapă [*yoga*]
Privesc lumea [ca fiind] asemenea unui vis.

UPANIṢADBRAHMAYOGIN:

चतुर्थभूमिकाऽनुभवमाह – अद्वैत इति ॥ ३१ ॥
‹Atunci când non-dualitatea (*advaita*)›: spune despre experiența celei de-a patra etape [*yoga*].

Etapa a V-a în *yoga*[1]

पञ्चमभूमिका
भूमिकात्रितयं जाग्रच्चतुर्थी स्वप्न उच्यते ।
[४] चित्तं तु शरदभ्रांशविलयं प्रविलीयते ॥ ३२ ॥

32. Se spune că [primele] trei etape [*yoga*] sunt starea de veghe (*jāgrat*),
Iar cea de a patra este somnul cu vise (*svapna*) –
[Când] psihicul (*citta*) dispare
Precum se destramă-n frânturi un nor de toamnă.[2]

UPANIṢADBRAHMAYOGIN:

पञ्चमभूमिकामवतारयति भूमिकेति ॥ ३२ ॥
‹[Se spune că primele trei] etape [*yoga*]›: [spune] despre cum este coborâtă/manifestată cea de-a cincea etapă [*yoga*].

[५] सत्ताऽवशेष एवास्ते पञ्चमीं भूमिकां गतः ।
जगद्विकल्पो नोदेति चित्तस्यात्र विलापनात् ॥ ३३ ॥

33. Cel care a dobândit cea de a cincea etapă [*yoga*]
Rămâne desigur doar ca ființă (*sattā*) [pură, deoarece]
Aici/acum, datorită dispariției psihicului (*citta*),
Diversitatea/imaginația (*vikalpa*) lumii nu[-i] mai apare.

UPANIṢADBRAHMAYOGIN:

सत्ताऽवशेषता कुत इत्यत्र – जगद्विकल्प इति ॥ ३३ ॥
‹Diversitatea/imaginația (*vikalpa*) lumii›: [spune] aici de unde este starea în care rămâne doar ființa (*sattā*) [pură].

---

[१] आगते ॥ [२] लोकान् ॥ [३] इताः ॥ [४] विच्छिन्न ॥ [५] सत्त्व ॥

---

1 *Cf. Yvā* VI.126.61-65a.
2 Var. *n.* ४: „[Psihicul (*citta*)] este dizolvat // [Aidoma] dizolvării unei porțiuni desprinse/destrămate dintr-un nor de toamnă”.

पञ्चमीं भूमिकामेत्य सुषुप्तपदनामिकाम्।
शान्ताशेषविशेषांशस्तिष्ठत्यद्वैतमात्रकः[१] ॥३४॥

34. Dobândind a cincea etapă [*yoga*],
Numită ﬆarea de somn profund (*suṣupti*),
[Acela] rămâne doar ca non-dualitate (*advaita*) –
Diﬆincția (*viśeṣa*) dintre parte și întreg fiind siﬆată,

गलितद्वैतनिर्भासो मुदितोऽन्तःप्रबोधवान्[२] ।
सुषुप्तघन[३] एवास्ते पञ्चमीं भूमिकां गतः[४] ॥३५॥

35. Manifeﬆarea dualității (*dvaita*) a pierit,
Fiind bucuros și pe deplin treaz înlăuntru.
Cel care a dobândit cea de a cincea etapă [*yoga*]
Rămâne desigur ca într-un somn profund (*suṣupti*),

अन्तर्मुखतया तिष्ठन्बहिर्वृत्तिपरोऽपि सन्।
परिश्रान्ततया[५] नित्यं निद्रालुरिव लक्ष्यते॥ ३६ ॥

36. Stând cu „fața” în interior,
Fiind dincolo/diferit de aﬅivitatea exterioară –
Pare întotdeauna ca și cum ar fi adormit
Din cauza unei extenuări extreme.

Etapa a VI-a în *yoga*[1]

षष्ठभूमिका
कुर्वन्नभ्यासमेतस्यां भूमिकायां विवासनः।
षष्ठीं तुर्याभिधामन्यां क्रमात्पतति[६] भूमिकाम्॥ ३७॥

37. Praﬅicând aceaﬆă [a cincea] etapă [*yoga*],
Cel lipsit de impregnări [ale minții] (*vivāsana*)[2]
Dobândește treptat cea de a șasea etapă [*yoga*]
Numită și „cea de a patra” (*turīya*) [ﬆare] –

UPANIṢADBRAHMAYOGIN:

षष्ठभूमिकामवतारयति – कुर्वन्निति॥ ३७॥
‹Praﬅicând›: [spune] despre cum eﬆe coborâtă/manifeﬆată cea de-a șasea etapă [*yoga*].

[१]मात्रके॥ [२]निर्भासमुदितोऽन्तः प्रबुद्धवान्॥ [३]सुषुप्तमन॥ [४]गातः। इतः॥ [५]परिशान्ततया॥ [६]क्रमति॥

1 *Cf. Yvā* VI.126.65b-68a.
2 Var.: „Cel lipsit de cunoaștere (*vivāsana*)” sau „Cel luminos (*vivāsana*)”.

यत्र नासन्न सद्रूपो नाहं नाप्यनहंकृतिः ।
केवलं [१]क्षीणमननमास्तेऽद्वैतेऽतिनिर्भयः[२] ॥ ३८ ॥

38. Unde nu este neființă (*asat*), dar nici de natura ființei (*sat*),
[Unde] nu există „eu” (*aham*), dar nici absența „alcătuirii eului” (*ahaṁkṛti*),
[Unde] apusa gândire (*manana*) este absolută (*kevala*);
Rămâne în nondualitate (*advaita*) cel ce se află dincolo de neînfricare,[1]

निर्ग्रन्थिः शान्तसंदेहो जीवन्मुक्तो विभावनः ।
अनिर्वाणोऽपि निर्वाणश्चित्रदीप इव स्थितः ॥ ३९ ॥

39. Cel fără de nod[uri][2], cu îndoielile risipite,
Izbăvit în timpul vieții (*jīvanmukta*), fără plăsmuiri mentale (*vibhāvana*),[3]
Stă „ne-stins” (*anirvāṇa*), deși este totuși „stins” (*nirvāṇa*),
Precum o lămpă dintr-o pictură.

Etapa a VII-a în *yoga*[4]

सप्तमभूमिका
षष्ठ्यां भूमावसौ[३] स्थित्वा सप्तमीं भूमिमाप्नुयात् ॥ ४० ॥

40. Aflându-se în cea de a șasea etapă [*yoga*],
Trebuie s-o dobândească pe cea de a șaptea etapă [*yoga*].

UPANIṢADBRAHMAYOGIN:

सप्तमीं भूमिकामनुक्रामति – षष्ठ्यामिति। प्रथमद्वितीयभूम्यारूढो मुमुक्षुः तृतीयभूम्यारूढो ब्रह्मविच्चतुर्थभूम्यारूढो ब्रह्मविद्वरः पञ्चमभूम्यारूढो ब्रह्मविद्वरीयान् षष्ठभूमिकाऽऽरूढो ब्रह्मविद्वरिष्ठः सप्तमभूमिकाऽऽरूढो विदेहमुक्तो ब्रह्मैवेत्यर्थः ॥४० ॥

‹Cea de a șasea›: [spune] despre faptul că urmează cea de-a șaptea etapă [*yoga*]. Cel ce dorește mântuirea (*mumukṣu*) urcă prima și a doua etapă [*yoga*]. Cunoscătorul lui *bráhman* urcă a treia etapă [*yoga*]. Cel dintâi dintre cunoscătorii lui *bráhman* urcă a patra etapă [*yoga*]. Cel mai bun dintre cei dintâi cunoscători ai lui *bráhman* urcă a cincea etapă [*yoga*]. Supremul cunoscător ai lui *bráhman* urcă a șasea etapă [*yoga*]. Cel izbăvit dez-întrupat (*videha-mukta*) – desigur *bráhman* – urcă a șaptea etapă [*yoga*] – astfel este înțelesul.

[४]विदेहमुक्तताऽत्रोक्ता[५] सप्तमी योगभूमिका ।
अगम्या वचसां शान्ता सा सीमा [६]सर्वभूमिषु ॥ ४१ ॥

41. A șaptea etapă *yoga* este numită aici
Starea izbăvitului dez-întrupat (*videha-mukta*).[5]

---

[१]क्षीणमनन आस्ते ॥ [२]द्वैतैक्यनिर्गतः ॥ [३]भूम्यामसौ ॥ [४]विदेहमुक्ति ॥ [५]तूक्ता ॥ [६]भव ॥

---

1 Var. *n.* २: „Rămâne eliberat atât de dualitate (*dvaita*) cât și de unitate (*aikya*)”.
2 *I.e.* „perfect”.
3 Var.: „Manifestat ca izbăvit în timpul vieții (*jīvanmukta*)”.
4 *Cf. Yvā* VI.126.70a-71a.
5 Var. *n.* ४: „Starea de izbăvire dez-întrupată (*videha-mukta*)”.

Aceasta este limita/capătul tuturor etapelor [*yoga*] –
Pace/stingere (*śāntā*) inaccesibilă cuvintelor.

लोकानुवर्तनं त्यक्त्वा त्यक्त्वा देहानुवर्तनम्।
शास्त्रानुवर्तनं त्यक्त्वा स्वाध्यासापनयं कुरु॥४२॥

42. Renunțând la [calea] urmată de lume (*loka*),
Renunțând la [calea] urmată de trup (*deha*),
Renunțând la [calea] urmată de scripturi (*śāstra*) –
Înlătură greșitele păreri despre sine (*svādhyāsa*)!

UPANIṢADBRAHMAYOGIN:

लोकदेहशास्त्रानुवर्तिनां जीवन्मुक्तिर्विदेहमुक्तिर्वा कुत इत्याशङ्क्य यदि स्वातिरेकेण लोकादिकमस्तीति परिभ्रमसि तदा क्रमेण मयोक्तसप्तभूमिका अभ्यस्य ततः लोकानुवर्तनमिति। स्वाध्यस्तस्वातिरिक्तापवादापह्नवाभ्यां जीवन्मुक्तो विदेह-मुक्ती वा भवसीत्यर्थः॥४२॥

‹[Renunțând la calea] urmată de lume (*loka*)›: dacă te învârți în cerc între „lumea (*loka*) etc. este diferită de sine (*svātirikta*)" și dubiul „cum poate fi izbăvirea în timpul vieții (*jīvanmukta*) sau izbăvirea dez-întrupată (*videha-mukti*) a celor ce urmează scripturile (*śāstra*), trupul (*deha*) sau lumea (*loka*)?", atunci trebuie studiate în mod sistematic cele șapte etape [*yoga*] descrise de mine. Devii izbăvit în timpul vieții (*jīvan-mukta*) sau izbăvit dez-întrupat (*videha-muktin*) prin împlinirea (*apahnava*) [stării în care lumea este] „diferită de sine" (*svātirikta*) și prin respingerea (*apavāda*) „greșitelor păreri despre sine" (*svādhyasta*) – acesta este înțelesul.

Reguli privitoare la devoțiunea către *bráhman* prin [*mantra*] OṀ[1]

ओङ्कारब्रह्मनिष्ठाविधिः
ओंकारमात्रमखिलं विश्वप्राज्ञादिलक्षणम्।
[१]वाच्यवाचकताऽभेदाद्भेदेनानुपलब्धितः॥४३॥

43. Tot acest întreg este exclusiv sunetul OṀ,
Caracterizat prin omniprezență (*viśva*), inteligență (*prājña*) etc.[2],
Din nediferențierea dintre starea semnificatului și cea a semnificantului,
Din nepercepere prin diferențiere.[3]

UPANIṢADBRAHMAYOGIN:

यद्येवं स्वातिरिक्तविभ्रमं त्यक्तुं न पारयसि तदा ओङ्कार एवेदं सर्वमिति शब्दब्रह्म भावय। एवं त्वया शब्दब्रह्मण्योङ्कारे भाविते ततस्तदर्थरूपपरंब्रह्म प्राप्नोति शब्दार्थयोः अविनाभूतत्वात्।
द्वे ब्रह्मणीह[२] मन्तव्ये[३] शब्दब्रह्म परं च यत्[४]।
शब्दब्रह्मणि निष्णातः परं ब्रह्माधिगच्छति॥
इति श्रुतेः। ओङ्कारस्य परापरब्रह्माभिधानतया प्रसिद्धत्वात्तदवष्टभ्य ब्रह्मतत्त्वनिष्ठो भवेत्याह – ओङ्कारेति। वाच्यवाच-कयोः भेदः स्यादित्यत आह – वाच्यवाचकताऽभेदादिति। भेदे का हानिरित्यत आह – भेदेनानुपलब्धित इति॥४३॥

[१]वाच्यवाच्यकताऽभेदाभेदेन॥ [२]हि॥ [३]विद्ये वेदितव्ये तु। ब्रह्मणि वेदितव्ये॥ [४]तत्॥

1 *Cf. Pañcīkaraṇa-vārttika* 46-62.
2 *I.e.* și strălucire (*taijasa*).
3 *Pañcīkaraṇa-vārtika* 46.

Dacă nu ești capabil să abandonezi confuzia/iluzia prin [a percepe lumea] ca fiind „diferită de sine” (*svātirikta*), atunci contemplă-l pe *śabda-bráhman* aștfel: „sunetul OṀ ește desigur tot aceșt întreg”. Desigur prin aceașta – din știarea intrinsecă de neseparare a sensului/obiectului (*artha*) de cuvânt/sunet (*śabda*), atunci când ește relizat că sunetul OṀ ește *śabda-bráhman* – îl dobândește pe *param-bráhman* care ește natura sensului acestuia (*i.e.* OṀ). Aștfel spun scripturile:
Aici sunt declarați doi *bráhman*:[1]
Śabda-bráhman și cel suprem (*param*).
Cel pe deplin realizat întru *śabda-bráhman*
Îl dobândește pe *param-bráhman*.[2]
‹Sunetul OṀ› spune: fii situat în esența (*tattva*) lui *bráhman* – oprit fiind în aceasta prin știarea de desăvârșire cu ajutorul știării de numire a sunetului OṀ deopotrivă pentru *bráhman* transcendent (*para*) și imanent (*apara*)! ‹Din nediferențierea dintre știarea semnificatului și cea a semnificantului›: spune aștfel despre diferența care există între semnificat (*vācya*) și cea a semnificant (*vācaka*). ‹Din nepercepere prin diferențiere›: spune aștfel despre care ește pierderea în/prin diferențiere (*bheda*).

अकारमात्रं विश्वः स्यादुकारतैजसः स्मृतः ।
प्राज्ञो मकार इत्येवं परिपश्येत्क्रमेण तु ॥ ४४ ॥

44. Omniprezența (*viśva*) ește doar sunetul A,
Strălucirea (*taijasa*) ește menționată ca fiind sunetul U,
Inteligența (*prājña*) ește sunetul M –
Aștfel trebuie să fie cunoscut în mod gradat.[3]

UPANIṢADBRAHMAYOGIN:

वाच्यवाचकयोरेकत्वं कुत इत्यत आह – अकारमात्रमिति ॥ ४४ ॥
‹Doar sunetul A›: spune aștfel despre cum ește posibilă știarea de unitate a [binomului] semnificat-semnificant (*vācya-vācaka*).

समाधिकालात्प्रागेव[१] विचिन्त्यातिप्रयत्नतः ।
स्थुलसूक्ष्मक्रमात्सर्वं चिदात्मनि विलापयेत् ॥ ४५ ॥

45. Cu puțin timp înainte de contemplare (*samādhi*),
Meditând cu mare atenție și în mod
Siștematic de la grosier la subtil,
Trebuie să dizolve totul în sinele/esența conștiinței (*cid-ātman*):[4]

[१] एवम् ॥

1 Var. *n.* ३: „Două tipuri de știință (*vidyā*) trebuie înțelese”.
2 *V. AbUp* 17, *BbUp* 17, *TtUp* V.17, *MBh* XII.262.1.
3 *Pañcīkaraṇa-vārtika* 47.
4 *Pañcīkaraṇa-vārtika* 48.

UPANIṢADBRAHMAYOGIN:

एवमभेदेन संभाव्य वाच्यवाचककलनां विलाप्य तद्विलापनाधिकरणं ब्रह्मास्मीति विभावयेदित्याह – समाधीति ॥ ४५ ॥
‹Contemplare (*samādhi*)›: spune astfel că dizolvând starea de a fi semnificat (*vācya*) ori semnificant (*vācaka*) – posibilă fiind desigur prin ne-diferențiere – trebuie să mediteze „[eu] sunt *bráhman*, substratul dizolvării aceluia".

चिदात्मानं[१] नित्यशुद्धबुद्धमुक्तसदद्वयः ।
परमानन्दसंदेहो[२] वासुदेवोऽहमोमिति ॥ ४६ ॥

46. „[Eu sunt][1] sinele/esența conștiinței (*cid-ātman*), etern (*nitya*), pur (*śuddha*),
Trezvit (*buddha*), izbăvit (*mukta*), ființă (*sat*), non-dual (*advaya*),
Imensă beatitudine supremă (*paramānanda*),
Eu sunt Vāsudeva – OṀ".[2]

UPANIṢADBRAHMAYOGIN:

तद्विलापनाधारं चिदात्मानम् । यः सर्वाधारः परमात्मा तं चिदात्मानमेव ओमिति नित्यशुद्धेत्यादिविशेषणविशिष्टतुरीयोङ्काराग्रविद्योततुर्यतुरीय एव वासुदेवोऽहमिति भावयेत् ॥ ४६ ॥
Sinele/esența conștiinței (*cid-ātman*) este suportul/substratul (*ādhāra*) dizolvării acestuia; Acest suport/substrat (*ādhāra*) al tuturor este sinele suprem (*paramātman*); OṀ este desigur acest sine/esență a conștiinței (*cid-ātman*). Trebuie să mediteze astfel: „Eu sunt Vāsudeva care este desigur a patra stare (*turīya i.e. bráhman*) – cea mai importantă și strălucitoare a patra parte a sunetului OṀ – cea de-a patra stare (*turīya*) fiind caracterizată prin trăsături precum etern (*nitya*), pur (*śuddha*) etc.

आदिमध्यावसानेषु दुःखं सर्वमिदं यतः ।
तस्मात्सर्वं परित्यज्य तत्त्वनिष्ठो भवेत्सदा[३] ॥ ४७ ॥

47. Deoarece tot acest întreg [univers]
Este suferință (*duḥkha*) la început, la mijloc și la sfârșit,
Renunțând astfel pe deplin la tot,
Cel stabilit întru adevăr (*tattva*) trebuie întotdeauna să mediteze astfel:[3]

UPANIṢADBRAHMAYOGIN:

स्वातिरिक्तास्तित्वभ्रमस्याऽऽदिमध्यावसानेष्वपि दुःखहेतुत्वात्तदुत्सृज्य स्वमात्रनिष्ठो भवेत्याह – आदीति ॥ ४७ ॥
‹La început›: spune că renunțând la acest [întreg univers] din cauza suferinței [produse de] confuzia cu privire la realitatea (*astitva*) care este diferită de sine (*svātirikta*) – la început, la mijloc și la sfârșit – poate să rămână stabilit doar în sine.

---

[१] आत्माऽहम् ॥ [२] संदेह । संदोहः ॥ [३] भवानघ ॥

---

1 Var. *n.* १.
2 *Pañcīkaraṇa-vārtika* 50cd-51ab.
3 *Mumukṣu-sarvasvasāra* v.17, *Pañcīkaraṇa-vārtika* 54.

अविद्यातिमिरातीतं सर्वाभासविवर्जितम्।
[१]आनन्दममलं शुद्धं मनोवाचामगोचरम्।
प्रज्ञानघनमानन्दं ब्रह्मास्मीति विभावयेत्[२] ॥४८॥

48. „Cel care este deasupra tenebrelor ne-științei (*avidyā*),
Pe deplin lipsit de orice manifestare/reflectare (*ābhāsa*),
Beatitudine (*ānanda*), nepătat (*amala*), pur (*śuddha*),
Dincolo de sfera [de acțiune a] minții (*manas*) și a cuvintelor (*vāc*),
Nimic altceva decât înțelepciune (*prajñāna*) și beatitudine (*ānanda*) –
Bráhman sunt!” [astfel] trebuie să mediteze.[1]

UPANIṢADBRAHMAYOGIN:

मुमुक्षु उत्कलक्षणलक्षितं ब्रह्माहमिति भावयेदित्याह – अविद्येति। स्वाविद्या अस्ति नास्तीति विभ्रमातीतब्रह्मभावनाद्ब्रह्मैव भवतीत्यर्थः ॥४८॥

‹Ne-științei (*avidyā*)›: spune că cel care dorește mântuirea trebuie să mediteze astfel: „Eu sunt *bráhman*”, caracterizat fiind prin trăsăturile dorite. Prin meditația asupra lui *bráhman* – care este dincolo de confuzia „ne-știința de sine (*svāvidyā*) există ori nu există” – devine cu certitudine *bráhman* – acesta este înțelesul.

इति द्वितीयः खण्डः ॥
इत्युपनिषत्॥

Astfel a fost al doilea capitol.
Astfel a fost învățătura (*upaniṣad*).

इत्युपनिषच्छब्दोऽक्ष्युपनिषत्परिसमाप्त्यर्थः ॥
Expresia „astfel a fost învățătura (*upaniṣad*)” are înțelesul de încheiere a *Akṣi-upaniṣad*.

ॐ सह नाववतु। सह नौ भुनक्तु। सह वीर्यं करवावहै।
तेजस्विनावधीतमस्तु मा विद्विषावहै॥
ॐ शान्तिः शान्तिः शान्तिः ॥
हरिः ॐ तत्सत्॥
इत्यक्ष्युपनिषत्॥

Protejează-ne pe amândoi deopotrivă!
Hrănește-ne pe amândoi deopotrivă!
Împreună să făptuim cu vigoare!
Fie ca ceea ce am obținut să fie strălucitor (*tejasvin*) –
Să nu fim nicicum ostili!
OṀ – pace, pace, pace.
Aceasta este *Akṣi-upaniṣad*

[१]चैतन्यम्॥ [२]वैष्णवं पदमश्नुते॥

1 *Pañcīkaraṇa-vārtika* 61.

श्रीवासुदेवेन्द्रशिष्योपनिषद्ब्रह्मयोगिना। सूर्याक्ष्युपनिषद्व्याख्या लिखिता ब्रह्ममात्रगा। सूर्याक्ष्युपनिषद्व्याख्याग्रन्थः स्यात्पञ्चसप्तति॥ इति श्रीमदीशाद्यष्टोत्तरशतोपनिषच्छास्त्रविवरणे द्विसप्ततिसंख्यापूरकमक्ष्युपनिषद्विवरणं सम्पूर्णम्॥
De către Upaniṣadbrahmayogin, discipolul venerabilului Vāsudevendra, a fost scris comentariul la *Akṣi-upaniṣad* a lui Sūrya care este doar despre *bráhman*. Textul comentariului la *Akṣi-upaniṣad* a lui Sūrya este al șaptezeci și cincilea.

A fost desăvârșit comentariul la *Akṣi-upaniṣad*, împlinit al șaptezeci și doilea dintre comentariile la scripturile celor o sută opt *upaniṣade* începând cu *Īśa*.

Bibliografie

***AkUp* 1932.** *Akṣi-upaniṣad* în *One hundred & eight upanishads*. Ed. Wâsudev Laxmaṇ SHÂSTRÎ PAṆŚÎKAR. IVth ed. Bombay: Nirnaya-Sagar Press, pp. 442-445.

***AkUp* 1948.** *Akṣi-upaniṣad* în *Īśādiviṁśottaraśatopaniṣadaḥ – A Compilation of well-known 120 Upanisads*. Ed. Nārāyaṇa RĀMA ĀCĀRYA. Muṁbaī: Nirṇayasāgara Mudraṇālayam, pp. 510-513.

***AkUp* 1987.** *Akṣi-upaniṣad* în *Sāmānya vedānta Upaniṣads. The Adyar Library Series*, vol. VII, CXX. Madras: The Adyar Library and Research Centre, pp. 1-11.

Paraśurāma-kalpa-sūtra *Whith the Commentaries 'Vṛtti' by Śrī Rāmeśvara, 'Nīrakṣīraviveka' by Dr. Paramhans Mishra*. Foreword by Rammurti Sharma, Edited by Vidya Niwas Mishra. Varanasi: Sampurnanand Sanskrit University, 2000.

RAṄGARĀMĀNUJA. *Bṛhadāraṇyakaopaniṣadbhāṣyam*. Part I - Text. Tirupati: Sri Venkatesvara Oriental Institute | Tirumala-Tirupati Drvasthanams Press, 1954.